

7 лютого в приміщенні Ленінської аудиторії зібралися студенти, викладачі і працівники університету на передвиборні збори.

—Хвилюючі дні переживає зараз увесь радянський народ,— лунають слова голови місцевому, члена партійного комітету університету доцента І. К. Рибалки. —В містах і селах радянські люди готуються до виборів у Верховну Раду Союзу РСР, висувачи на пост кандидатів у депутати Верховної Ради кращих синів і дочок. Сьогодні це свято прийшло і в наш колектив.

Його слова прериваються гучними оплесками присутніх.

Обрано президію зборів. На трибуну піднімається проф. В. М. Нікітін.

—За дорученням і від імені колективу вчених, студентів, робітників і службовців нашого університету висую кандидатам в депутати Верховної Ради Союзу РСР від Харківського виборчого округу № 538 Арістова Оверкія Борисовича, секретаря ЦК КПРС, якого ми знаємо як послідовного лєнінця, відданого синя партії і народу.

Кандидатуру О. Б. Арістова гартяє підтримує найстаріший професор університету видатний хімік Є. С. Хотинський.

Харківський УНІВЕРСИТЕТ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому і місцевому Харківського
ордена Трудового Червоного Прапора державного університету імені О. М. Горького

№ 5 (919)

Субота, 15 лютого 1958 р.

Ціна 20 коп.

ЗРОБЛЕНО В РОЦІ ЮВІЛЕЙНОМУ

Минулий рік для нашого колективу, як і для всього радянського народу, був не звичайним, поточним роком, а роком ювілейним, особливим. Особливість ця полягала в тому, що кожному співробітнику університету хотілося відзначити його незвичайними досягненнями, вплести і свою квітку в чудовий вінок загального розквіту.

Кожен факультет університету відзначав це свято по-своєму. Наймолодший у нашій сім'ї— радіофізичний, факультет, якому ледве минуло п'ять років, провів у березні 1957 року наукову конференцію, присвячену пам'яті видатного російського фізика Петра Миколайовича Лебедева. Кафедри факультету підготували до цієї пам'ятної дати вісім наукових доповідей і повідомлень. Факультет уже визначив напрям своєї наукової роботи. Це— дослідження і практичне застосування в науці і техніці напівпровідників; розробка нових методів і конструювання приладів для генерування й посилення надвисоких частот; нові методи вимірювань у діапазоні надвисоких частот; розробка радіофізичних методів дослід-

жень біологічних середовищ і організмів. Увесь науковий колектив факультету брав участь у виконанні плану дослідної роботи. Внаслідок цього за минулий рік завершено і опубліковано 22 наукові статті, одержано три авторських свідоцтва за винаходи, зроблено 26 доповідей на конференціях і з'їздах.

Багато нового здійснено на кафедрах фізичного відділення. Під керівництвом академіка АН УРСР К. Д. Синельникова кілька робіт виконано з фізичної оптики, зокрема досліджено оптичні властивості кадмій-оксиду у видимій смугі спектра і спектри вбирання плівок цинк-оксиду. Розроблено методику вимірювання оптичних сталей металів в інфрачервоній смугі спектра. Цим методом визначено оптичні сталі срібла, берилію і нікелю. Опубліковано з цієї тематики п'ять статей переважно в союзних журналах. Друга галузь досліджень кафедри— фізика низьких температур. Група

проф. В. І. Хоткевича і доктора фізико-математичних наук Б. І. Веркіна здобула нові результати в галузі досліджень деяких фізичних властивостей зріджених газів, а також металів і сплавів при низьких температурах.

При дослідженні спікання металічних порошків на кафедрі фізики твердого тіла виявлено новий ефект, названий «ефектом Франкеля». Суть цього ефекту полягає в тому, що в процесі спікання зразка спресованого із порошку сплаву (твердого розчину) утворюється концентраційна неоднорідність, спостерігається так звана висхідна дифузія. При вивченні кінетики утворення інтерметаліду алюміній-стийбі виявилось, що літературні дані про цілковиту взаємну нерозчинність компонентів неправильні. Чутлива рентгеновська методика дала змогу виявити певну розчинність, яка обумовлює кінетику процесу.

Здобуто ряд нових даних з геометрії поверхень, проблеми моментів, з розробки теорії ударних хвиль у звичайній і магнітній газодинаміці розріджених газів.

Велику роботу проведено колективом астрономів під керівництвом академіка АН УРСР М. П. Барабашова. За програмою Міжнародного геофізичного року ведуться спостереження над інтенсивністю сонячної радіації і її впливом на іоносферу Землі і ракетою-носієм. Робота гляціологічної експедиції до районів льодовиків Кавказу, яку провела кафедра фізичної географії (доценти Г. П. Дубинський і П. В. Ковальов), так само стосується програмних робіт Міжнародного геофізичного року.

На кафедрах хімічного факультету наукова робота була зосереджена на п'яти основних проблемах. Скорочення проблематики порівняно з

минулими роками сприятливо позначилося на якості і науковому рівні виконаних робіт. Велика група хіміків працювала під керівництвом члена-кореспондента АН УРСР проф. М. А. Ізмайлова над дослідженням дисоціації електролітів у водних і неводних розчинах. Вивчалися теплоти гідратації і спорідненість протона до води і спиртів, вплив асоціації на енергію іонів, спектри вбирання окремих речовин у різних розчинниках, енергія розчинення недисоційованих молекул кислот при переході від одного розчинника до другого. Ці роботи так оцінив професор Ленінградського технологічного інституту К. П. Міщенко: «Дослідження... неводних розчинів успішно проводить харківська школа професора М. А. Ізмайлова. Вона найкрупніша в нашій країні і за порівняно короткий час зуміла досягнути в своїй роботі значних наслідків».

За ювілейний рік хіміки університету виконали 54 планові і 4 непланові роботи, опублікували 99 наукових статей, 94 здали до друку і зробили 24 доповіді на конференціях і нарадах союзного й республіканського значення.

Наукова тематика кафедр біологічного факультету і Інституту біології має актуальне значення, вона спрямована на розв'язання корінних питань розвитку біологічної науки. Так, кафедри біохімії і фізіології тварин і людини під керівництвом академіка АН УРСР І. М. Буланкіна і члена кореспондента АН УРСР проф. В. М. Нікітіна продовжували працювати над вивченням закономірностей індивідуальної еволюції тваринного організму, вивчали залежність цих закономірностей від умов зовнішнього середовища. Завдання дослідів—становити провідні фактори вікового розвитку організму, створити повноцінну теорію онтогенезу і на її основі знайти шляхи впливу на природу організму, які підвищили б повноцінність життєвого процесу і довголіття.

Біологи провели ряд наукових експедицій, зокрема експедиції кафедр зоології і ентомології, завдання якої— вивчення фауни культурного ландшафту. Проте дані цієї експедиції, як і шести попередніх, не зведені ще в капітальну монографію.

Співробітники кафедр геологічного і географічного факультетів свої роботи присвятили вивченню природних багатств, економіки, клімату, розміщення продуктивних сил Харківського економічного адміністративного району.

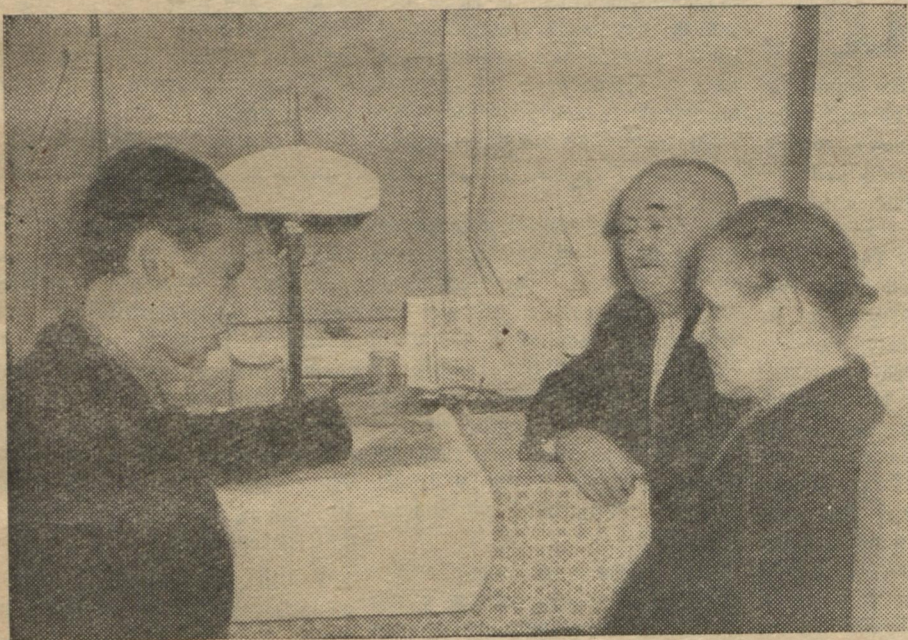
Сорокаріччя Великої Жовтневої соціалістичної революції і сорокаріччя встановлення Радянської влади на Україні великими досягненнями зустріли історики університету і кафедри суспільних наук. Вони підняли і належним чином опрацювали багато нового архівного матеріалу про перемогу Жовтневої революції і перші кроки соціалістичного будівництва на Україні. Вийшли з друку монографії доцентів І. К. Рибалки, Ю. Ф. Бухалова, В. П. Буднікова, С. М. Корольського, Ю. Ю. Кондуфора і В. І. Астахова.

Колективом університету за ювілейний рік виконано близько трьохсот планових і понад сто непланових робіт. Опубліковано до 500 наукових статей, випущено 14 томів Учених записок, ряд монографій і учбових посібників.

Учені університету проводять широкий обмін наукових публікацій з зарубіжними колегами. Співробітники лише біологічного факультету надіслали відбитки своїх робіт у такі країни: Китайську Народну Республіку, Румунію, Чехословаччину, Угорщину, Польщу, Англію, Італію, Бразилію, Францію, Швецію. Астрономічна обсерваторія надсилає свої роботи у 220 адресів.

Ми свідомі того, що не на всіх кафедрах і факультетах університету ведеться наукова робота на високому теоретичному рівні і що не всі учені працюють в повну міру своїх сил і можливостей. Ми ще рідко обговорюємо наукові роботи, ще мало узагальнюємо свої наукові шукання в монографічних капітальних дослідженнях. Є ще чимало недоліків у роботі видавництва, яке об'єктивно може сприяти або не сприяти нашому загальному успіхові. Але фронт наукових робіт в університеті широкий, напрям обрано правильний, темп взято інтенсивний і рівень—високий.

Проф. В. ЛАВРУШИН,
проректор по науковій частині.

У той час, як частина виборців слухала лекцію та концерт на виборчому пункті 13/13, інші провадили недільний вечір у себе вдома, слухаючи радіо, дивлячись телевізійну передачу.

Літнє подружжя Бондаренко теж провадило вечір вдома, гостинно зустрівши свого агітатора Яківа Гарбера, який зайшов до них сьогодні, щоб побесідувати, відповісти на питання, розповісти про сучасне внутрішнє і міжнародне становище.

Це теж потрібно і корисно

Комітет комсомолу прийняв і організації зобов'язання відмінно працювати, виконувати і перевиконувати норми. Може, і в нас якийсь факультет на честь з'їзду візьме зобов'язання успішно скласти весняну сесію? Може, комсомольці іншого факультету попрацюють на будівництві житлових будинків, організують в 1—2 школах живі куточки, гуртки радіолюбителів, юних хіміків, радіофікують 1—2 школи, а може, візьмуть участь і в радіофікації одного з колгоспів Харківської області.

Все це дуже добре, корисно і цікаво. Але молоді робітники на заводах, трудівники колгоспів беруть на честь ювілею свої

Все це теж було б не менш цікаво, корисно і потрібно.
Л. МЕЖОВА.

БІЛЬШЕ ВИМОГЛИВОСТІ ДО СЕБЕ

У статті Здороого «Про деякі методи комсомольської роботи» піднято дуже важливу і актуальну проблему—проблему похвалення комсомольської роботи в університеті. Нема сумніву, комсомольська робота на факультеті буде лише тоді справжньою, коли добре працюватимуть групи. Основну увагу треба перенести на комсомольську роботу в групі. Коли кожен комсомолец, саме кожний, матиме доручення, а комсомольська група на чолі з комсоргом систематично вимагатиме виконання комсомольцем дорученої роботи, тоді тільки буде добра бойова діюча комсомольська організація. Дуже часто ні комсорг, ні група не турбуються про те, як комсомолец виконує свою роботу, будучи членом комітету комсомолу, членом профкому, бюро КСМ, комітету Червоного Хреста, ради СНТ, або як працює агітатор на агітпункті, комсомольський патруль, що роблять шефи тощо. В нашій практиці ще не було випадку, щоб комсомольська група вимагала виводу з відповідального бюро свого комсомольця, який не виправдав довіря групи. Ось про це треба казати, тов. Здорогий. Чому так виходить? Тому, що ми іноді безвідповідально обираємо і групора, і бюро. Товариш Файницький порушує питання про посилення ролі комсоргів. Вони часто не відчувують відповідальності за роботу. Це трапляється тому, що звітно-виборні комсомольські збори ще іноді проходять формально, а комсорг обирається за принципом «аби не мене». Про це не можна мовчати, бо таке станови-

Обговорюємо статтю
А. Здороого «Про деякі
методи комсомольської
роботи»

ще склалося в багатьох групах майже на всіх факультетах. От у таких випадках необхідне активне втручання бюро, а тому йому корисно мати список людей, яких можна було б рекомендувати на посаду того чи іншого «орга». Нічого страшного в цьому немає, товаришу Здорогий, і чим краще займається старе бюро добром кадрів, тим легше новому бюро продовжувати роботу.

Багатьом комсомольцям доводиться виконувати роботу, з якою раніше вони не були знайомі. Але якщо комсомолец має почуття обов'язку перед групою, яка рекомендувала його на той чи інший пост, він знайде вихід з становища: піде за порадою в бюро КСМ, партійне бюро, комітет комсомолу і одержить відповідь. Крім того, на факультеті повинна існувати постійно діюча школа активу, яка має регулярно провадити роботу хоча б раз на місяць. Школа активу необхідна в факультетському масштабі, ніж в загальноуніверситетському. Краще запрошувати на школу активу для обміну дос-

відом який-небудь інший факультет.

Необхідно завжди пам'ятати про трудову комсомольську дисципліну. В університеті багато комсомольців забули деякі пункти із Статуту ВЛКСМ і тому непогано було б в кожній групі, навіть і в хорошій, провести збори про додержання комсомольцями Статуту ВЛКСМ.

Чому в нас немає хороших виступів, диспутів? А тому, що поки організатор умовить, убагає когось-небудь щось зробити, він витратить більше часу і зусиль, ніж потрібно, щоб зробити все це самому. Ось чому, товаришу Здорогий, немає хороших диспутів по книзі, кіно, постановці. Всі хотіли б послухати виступи, а кому ж їх готувати?

Ви кажете, що мало наша преса висвітлює хороших справ, мало критикує. А хто ж як не ми, комсомольці, повинні писати в газету? Нехай кожен комсомолец задумается над питанням: «що я зробив під час перебування в комсомолі?» і виступить не тільки на своїх групових чи курсових зборах, але й на сторінках нашої газети.

О. СТРАШКО,
секретар комсомольського бюро
фізико-математичного
факультету

НА ДОПОМОГУ АГІТАТОРУ

НАША РАДЯНСЬКА ВИБОРЧА СИСТЕМА

16 березня мільйони радянських людей прийдуть на виборчі дільниці, щоб обрати своїх депутатів у вищий орган державної влади нашої країни — Верховну Раду СРСР.

Порядок участі громадян у виборах і подальші взаємовідносини між виборцями та їх посланцями у Верховну Раду визначаються радянською виборчою системою, основні положення якої закріплені Конституцією СРСР. Конкретний прояв демократизму радянської виборчої системи є передусім загальне, рівне та пряме виборче право при таємному голосуванні.

Загальним наше виборче право зветься через те, що до списків виборців у нас включаються всі громадяни, які досягли на день виборів 18-ти років. У Радянському Союзі право брати участь у виборах надано громадянам усіх національностей, чоловікам і жінкам; це право не обмежується освітнім цензом, віросповіданням, не залежить від соціальної приналежності, майнового стану або минулої діяльності. До голосування не допускаються лише божевільні та особи, які позбавлені виборчих прав по суду.

Відомо, що конституції багатьох капіталістичних держав теж проголошують загальне виборче право. Однак те, що буржуазія називає загальним виборчим правом, в дійсності являє собою обман трудящих. В Англії, наприклад, позбавлені права обирати депутатів до парламенту всі мешканці колоній, у Швейцарії, Турції, Ірані — усі жінки. У США встановлено близько 60 різноманітних обмежень виборчого права (майновий, освітній, віковий цензи, виборчий податок та інші).

Наше виборче право є не тільки загальним, але й рівним. Це

означає, що при голосуванні всі виборці рівні між собою, тобто кожен має по одному голосу, кожен кандидат у депутати може балотуватися лише в одному виборчому окрузі, всі виборчі округи по виборах у Раду Союзу мають однакову кількість громадян, а кожен округ обирає не більше одного депутата. Рівність нашого виборчого права полягає також і в тому, що виборчі округи створюються окремо по виборах у Раду Союзу і окремо — по виборах у Раду Національностей. Створення спеціальних виборчих округів по виборах до Ради Національностей забезпечує рівність прав усіх 15-ти Союзних Республік і дає можливість невеликим народностям нашої країни мати своїх представників у Верховній Раді СРСР.

Яскравим свідченням рівності радянського виборчого права є також зростання на нинішніх виборах кількості виборчих округів по виборах у Раду Союзу. У березні 1954 р., коли відбувалися минулі вибори, їх було 700, а зараз — 731. Збільшення кількості виборчих округів викликане зростанням населення нашої країни, а також освоєнням за 4 роки цілих земель і малозаселених у минулому районів.

Зовсім інша справа в тих державах, де влада належить капіталістам. У США, Англії та інших країнах виборчі округи по кількості мешканців далеко не однакові. В Англії на минулих виборах до парламенту в одному виборчому окрузі нараховувалося 80 тисяч виборців, а в іншому — в 2 рази менше. Незалежно від цього в кожному з них було обрано по одному депутату.

Характерною особливістю наших виборів є те, що вони прямі. Це означає, що громадяни обирають депутатів самі, особ-

КОМУНІСТИ - ЗАОЧНИКИ ЗІБРАЛИСЬ НА НАРАДУ

З метою поліпшення навчальної роботи на заочному відділенні партійний комітет університету запропонував факультетським партійним бюро практикувати проведення відкритих засідань — нарад партійних бюро разом з комуністами, що навчаються заочно. Першим відгукнулося партійне бюро філологічного факультету.

Багато важливих питань, що стосуються роботи відділення, було порушено на цих зборах. Студенти-комуністи вказували на те, що в учбових планах все ще мало приділяється уваги викладанню профільюючих дисциплін факультету, все ще існує переобтяженість програм за рахунок неосновних предметів, спецкурсів тощо. Як приклад, наводився той факт, що, починаючи з 9 семестру, припиняється читання основних курсів з мови та літератури.

Нерівномірно розподіляються екзаменати по сесіях. Так, у 10-денну зимову сесію слід скласти 5 екзаменів, а у 25-денну літню — лише на один екзамен більше. Розклад екзаменів складається незадовільно, іноді студенти змушені здавати 1 або й 2 екзаменати в той самий день, коли вони згідно з розкладом слухають 3 пари лекцій, і навпаки — в більш вільні дні екзаменати не плануються.

Основною формою навчання студента-заочника є самостійна робота. Обов'язок заочного відділу — забезпечити студента методичною літературою, програмами, посібниками, контрольними роботами тощо. Але комуністи вказа-

ли, що не по всіх предметах ще надруковано програми, наприклад, з такого важливого предмета, як історія російської літератури XIX ст., ще й досі немає програм. І взагалі треба більше і якнайшвидше випускати методичні розробки, учбові посібники тощо.

Нарада дала можливість партійному бюро і викладачам філфаку встановити контакт з студентами-заочниками і в першу чергу з найсвідомішою частиною студентської маси — з комуністами.

Викладачі тт. Федотова, Черняков, Легавка, Лівшиц, секретар партійного бюро факультету тов. Корж вказали на ряд недоліків, з якими вже ведеться на факультеті боротьба і закликали студентів-комуністів допомогти їм своїм впливом на студентську масу.

По-перше — і це основне — треба вжити серйозних заходів до певної частини студентів, які не вчать систематично протягом учбового року, а беруться опанувати університетську програму за короткочасний період сесії. Необхідно також домогтися того, щоб дипломні роботи писалися заздалегідь, а не за 2—3 тижні перед їх захистом.

Нарада пройшла б значно краще, коли б до участі в ній було залучено більше комуністів-заочників, коли були б підготовані більш критичні виступи з серйозним аналізом становища на відділенні. Особливо це стосується студентів.

Г. МАТВІЙЧУК.

ШАНОВНІ ШЕФИ...

Відкритий лист
до комітету комсомолу

Шановна редакція! Просимо виконати нашу прохання — вмістити на сторінках газети відкритий лист університетському комітетові комсомолу з питань шефства.

Місяць тому наш секретар написав листа до комітету комсомолу університету, в якому висунув деякі пропозиції щодо поліпшення шефських зв'язків. Адже шефство державного університету над нашим кораблем досить занедбане. Наведемо такий приклад: ми регулярно одержуємо газету «Харківський університет», з якої знаємо про ваше життя, але ці газети прибувають на ім'я капітан-лейтенанта і старшого лейтенанта, які давно вже підвищені у званні і більше як рік залишили наше судно. В цьому, зрозуміло, є і наша провина.

Для нас було б дуже корисно, якби комітет комсомолу університету надсилав нам лекції на молодіжні теми «Про любов та дружбу», «В чому краса радянської людини?» та інші.

Ми запросили делегацію університету на корабельне свято — п'ятиріччя вступу корабля в строй, пропонували лекції на військові теми.

Але пройшло вже більше місяця, а звідгів ніяких. Все ж хотілося б налагодити втрачені шефські зв'язки.

За дорученням комсомольського бюро матрос
**ІВАНКОВ, ст. матрос
СОРОКІН.**

«ХАРКІВСЬКИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»

Стор. 2. 15 лютого 1958 р.

сто, без будь-яких посередників. Між тим, у ряді капіталістичних країн вибори багатоступеневі непрямі. Громадяни обирають не депутата, а лише того, хто потім буде цього депутата обирати. Так відбувалися вибори до Державної думи в дореволюційній Росії. Так зараз обираються депутати верхніх палат в Італії, Бельгії, президент і віце-президент США.

Щоб забезпечити повну свободу волі виборця, вибори у нас таємні. В багатьох буржуазних країнах теж проголошується таємне голосування, але фактично воно порушується. Минулого року реакційний уряд Бенесуелі оголосив плебісцит (опитування громадян шляхом голосування) таким чином: кожному учаснику плебісциту видавалось два бюлетені — червоний і блакитний. Опускання в урну блакитного означало схвалення існуючого режиму, червоного — протест. Під час голосування агенти уряду підглядали, хто який бюлетень опускає. Виборці про це знали і були дуже обережні. Більше того, наступного дня керівники багатьох установ запропонувавши своїм співробітникам пред'явити той з бюлетенів, який у них залишився. І це в капіталістичних країнах зветься таємним голосуванням! Демократизм радянської виборчої системи виявляється не тільки в тому, хто має право обирати і як провадяться вибори, але й у самому порядку висунування кандидатів у депутати. В СРСР правом висувати депутатів користуються всі громадські організації та товариства трудящих; крім того, кандидат в депутати може бути висунутий та-

кож на загальних зборах трудящих по місцю їх роботи або проживання. В буржуазних країнах трудящі і організації, що виражають їх інтереси, далеко не завжди мають можливість висунути своїх кандидатів. Як, наприклад, могла висунути своїх кандидатів до західнонімецького бундестагу Комуністична партія Німеччини, якщо діяльність її у ФРН заборонена?

У США висувати кандидатів на виборах можуть тільки дві партії — республіканська та демократична, які захищають капіталістичні порядки.

Демократизм нашої виборчої системи полягає також і в тому, що радянські виборці можуть достроково відкликати депутата, якщо той не виправдовує їх довіри. У країнах капіталу виборці позбавлені цієї можливості.

Переконливим свідченням справжнього демократизму виборів у СРСР є й те, що держава бере на себе всі витрати, зв'язані з їх проведенням, що провадяться вони у вільний від роботи день, а виборчі дільниці максимально наближаються до місця проживання виборців.

Таким чином, виборча система, на основі якої провадяться вибори до Верховної Ради СРСР, дійсно забезпечує всім радянським громадянам загальне, рівне та пряме виборче право при таємному голосуванні, справжню рівність для всіх народів нашої багатонаціональної соціалістичної Батьківщини. Вона надає всім трудящим можливість брати активну участь у керівництві своєю державою.

Г. ПОПОВ,

ДО ПІДСУМКІВ СЕСІЇ ЯКЩО ПРОАНАЛІЗУВАТИ РЕЗУЛЬТАТИ

Зимова екзаменаційна сесія підвела підсумки піврічної роботи студентів нашого університету. У ній брало участь понад 4 тис. студентів. З них 3799 осіб і дівчат успішно склали всі екзамени та заліки. Так звана абсолютна успішність в цю сесію в середньому по університету складає 88,9%. На багатьох факультетах вона значно вища. Так, на радіофізичному факультеті з загальної кількості студентів, які мали брати участь у сесії, 91,4% студентів склали всі екзамени, на філологічному — 93,2%, а на географічному — понад 96%. В той же час дуже низьку успішність показали студенти фізико-математичного факультету. Лише 74,3% студентів склали в цю сесію всі екзамени та заліки. Високу академічну успішність виявили студенти, які вперто й систематично працювали протягом року, а таких в університеті чимало. Лише відмінні оцінки одержали 19,4% студентів, а «добре» і «відмінно» — понад 44%.

З усіх 5-ти екзаменів, які треба було скласти в зимову сесію, всі відмінні оцінки одержав студент IV курсу радіофізичного факультету І. Якименко та п'ятикурсник-геолог М. Бабаєв. Глибокі знання також показали й Сталінські стипендіати — А. А. Свашенко (філфак), А. А. Бугаєвський (хімфак), А. І. Новикова (біофак) та В. Г. Беляєв (біофак) і І. І. Обломей (істфак) та відмінники навчання І. В. Семенов (хімфак), Е. П. Шевякова (геолог), В. І. Мацаєв (фізмат).

Відмінно склали свою першу сесію 8 студентів, що прийшли в університет з виробництва та армії. Це демобілізований з армії лейтенант Є. Лисицин (радіофак), колишній інженер-технолог О. Лисенко (радіофак) та В. Левицький, що прийшов на філфак з 21 Харківської лікарні і інші.

Як і в минулу сесію, відмінні успіхи показали студенти з країн народної демократії. Високу оцінку дають викладачі знанням студентів фізико-математичного факультету Хао Бай-ліня, Юй Лу, Чжан Кай-да, Цой Сун-чера, Лі Гук-іна, Бало Деонісія та радіофізичного — Лю Шан-юна і єдиної дівчини з КНР, Цай Юн-юн.

На кінець сесії в університеті — 471 студент має академічну заборгованість, з них — 278 студентів фізико-математичного факультету. Саме на цьому факультеті, як ніде, потрібно систематично працювати протягом року.

Якщо врахувати, що середня школа ще не дає тих ґрунтовних знань з математики, на яких будуються університетські курси, самостійна робота студентів стає ще потрібнішою. У частини студентів перших курсів склалися помилкові враження про те, ніби в університеті зовсім легко вчитися. Кожного дня уроків не задають і до дошки не викликають. Такі студенти протягом семестру майже не працювали й на сесії виявили низьку успішність. Якщо по університету в цілому кількість студентів,

що мають незадовільні оцінки, складає 7,5%, то з студентів перших курсів відстають 19,5%. Про те, що низька успішність перш за все зумовлюється безвідповідальним ставленням та ледарством частини студентів свідчить такий факт, що по групі студентів, що мають золоті та срібні медалі — 14,6% одержали незадовільні оцінки. Отже, вони звірилися на свій багаж та здібності, а кінчили, як кажуть, «хвостами». Серед них Куц (з 72 СШ м. Харкова), В. Тимофеева (111 СШ м. Харкова).

Близько 15% незадовільних оцінок ми маємо й у групі студентів, що прийшли з виробництва та армії. Серед них чимало має виробничий стаж понад 5—8 років. Зрозуміло, що їм працювати було важче: треба було відновити й знання за середню школу і водночас оволодівати університетськими курсами.

Напруженою повсякденною працею ці студенти домоглися того, що успішно брали участь у сесії. Загальне враження усіх викладачів зводиться до того, що вони по-справжньому вдумливо працювали і виявили велике бажання вчитися. При всебічній допомозі успішність їх буде зростати від сесії до сесії.

Слід також сказати, що навчальна частина, деканати, громадські організації деяких факультетів не вжили всіх заходів до своєчасної ліквідації академзаборгованості за весняну сесію.

Так, на фізико-математичному факультеті до початку сесії не ліквідували заборгованість 36 студентів, а на філологічному факультеті — 7. Тепер до старих «хвостів» у них приєдналася заборгованість з екзаменів поточної сесії і стоїть питання, бути чи не бути їм в університеті.

Таким студентам не місце в університеті. Треба рішуче ставити питання про виключення таких безвідповідальних осіб, як А. Сотропінський, якого минулого року залишили на II-й рік на I курсі фізико-математичного факультету, І. Нестеренко, А. Шевцов (математичний відділ), В. Корнієнко (фізичний відділ), І. Дубровська (біологічний факультет), А. Корнієнко (геологічний), Л. Чубатюк, В. Яковенко (радіофізичний факультет).

Підсумки сесії й незадовільний стан з успішністю, головним чином на фізико-математичному факультеті, ставить перед ректором, деканатом та громадськими організаціями фізико-математичного факультету важливі завдання, особливо в справі організації систематичної самостійної роботи студентів.

Відомо, що запорукою успішного навчання є повсякденна робота студентів протягом усього семестру.

Щодня, тиждень за тижнем, місяць за місяцем студент повинен працювати над учебною літературою, систематично опрацьовувати матеріал лекцій, готуватися до семінарів, лабораторних занять, виконувати домашні завдання, методично день у день поповнювати свої знання з уч-

бової рекомендованої літератури тощо.

Справу контролю над самостійною роботою студентів мають взяти студентські громадські організації, в першу чергу комсомол. Якщо ми доб'ємося того, що кожен студент щодня буде працювати, крім 6-ти годин академічних занять, не менш 2-х годин самостійно, до чергової сесії ми підійдемо із значно кращими показниками.

Навчальній частині та деканатам треба створити необхідні умови для самостійної роботи студентів, збільшити кількість читальних залів, кімнат для занять студентів в позалекційний час, кімнат для креслення тощо. Питання про щоденну роботу студентів широко обговорити на академічних групах.

Будемо спільними зусиллями за це боротися, і нехай ця боротьба буде нашою передзвідською комсомольською вахтою, на яку зараз стає вся комсомольська молодь, підхопивши патріотичний почин бригади шахтарів Мамаєв.

В. МАХИНЬКО, проректор по учебній частині.

Зимова екзаменаційна сесія на біологічному факультеті відбулася цього року в умовах перебудови учебного процесу в світлі інструктивного листа Міністерства вищої освіти СРСР. В результаті звільнилася частина годин за рахунок обов'язкових занять. Питання підготовки до сесії детально обговорювались на засіданнях кафедр, ради факультету, на зборах громадських організацій. З початку грудня для кожного курсу були виділені окремі аудиторії, лабораторії і кабінети для підготовки.

Особлива увага була приділена студентам, що прийшли з виробництва. Таких на першому курсі 25 чоловік. Вони були організовані в окремі підгрупи і користувались додатковими консультаціями та заняттями. Агітатори академічних груп перенесли свою роботу в лабораторії і кабінети, проводили індивідуальні і групові бесіди, роз'яснювали порядок проведення сесії. В результаті всього цього сесія на біологічному факультеті пройшла на висотному науковому і ідейному рівні.

Четвертокурсника В. Токманя знають і поважають товариші по історичному факультету за відмінне навчання і активну участь в громадській роботі.

ВНАСЛІДОК НАПРУЖЕНОЇ ПРАЦІ

Професорсько-викладацький склад історичного факультету працював у 1957 році виключно плідно і домогся значних успіхів у розробці ряду важливих наукових питань. Науковими співробітниками факультету було опубліковано у вигляді окремих монографій, брошур, статей в журналах та збірниках 49 наукових праць. Для порівняння можна вказати, що у 1956 році була опублікована лише 21 робота.

Всі кафедри взяли участь у випуску 5 і 6 (ювілейного) томів «Наукових записок» історичного факультету. Крім того, у 1957 році вийшов в світ також XIX том «Наукових записок» Харківського державного педагогічного інституту, в якому надруковані 3 наші статті.

Більшість наукових працівників історичного факультету протягом року не тільки виконали

планові теми, а й декілька позапланових робіт. Наприклад, доц. С. М. Королівський опублікував книгу «Перший з'їзд Рад України», редагував 3-томний збірник «Велика Жовтнева соціалістична революція на Україні», написав для цього видання вступну статтю і надрукував ще 2 статті в інших збірниках. Доц. В. І. Астахов у співавторстві з Ю. Ю. Кондуфором опублікував книгу «Пролетаріат Харкова в боротьбі за перемогу Жовтня». Доц. І. К. Рибалка надрукував монографію «Відновлення Радянської влади на Україні (1918—1919 рр.)». Вийшло з друку монографічне дослідження «Підсумки першого десятиріччя Радянської влади на Україні», яке написали в співавторстві доц. І. Л. Шерман і Н. Ф. Шевченко. Проф. К. Е. Гриневич надрукував у збірниках Інституту археології АН УРСР статтю про свої розкопки кріпосної стіни старовинного грецького міста Ольвії. Кількість таких прикладів можна було б значно збільшити.

Слід відзначити як особливо позитивний факт те, що наукова продукція працівників факультету викликає інтерес в широких наукових колах Радянського Союзу і закордоном. Про це свідчать позитивні рецензії і відгуки. Так, в журналі «Комуніст України» з'явилася рецензія, в якій дається позитивна характеристика статті доц. А. Г. Слюсарського про В. Н. Каразіна, що була надрукована в збірнику «Нариси з історії економічної думки на Україні». В газеті «Радянська Україна» позитивно оцінена праця доц. С. М. Королівського «Перший з'їзд Рад України». Високу оцінку одержала робота доцентів В. І. Астахова та Ю. Ю. Кондуфора. Надходять схвальні відгуки на роботи проф. А. П. Ковалевського.

Професори і викладачі історичного факультету виступали з науковими доповідями на конференціях, присвячених 40-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції і 40-річчю Української РСР.

Крім науково-дослідницької роботи, колектив історичного факультету приділяє значну увагу пропаганді наукових знань, виступаючи з лекціями і доповідями на заводах, у колгоспах та в різних установах міста і області, друкуючи наукові статті в газетах. Досить сказати, що у 1957 році співробітниками факультету було прочитано понад 140 популярних лекцій на різноманітні теми.

Б. ШРАМКО, кандидат історичних наук.

Якісні показники такі: з 1337 одержаних оцінок на «відмінно» — 48,6%, на «добре» —

На ідейному та науковому рівні

41,1%, на «задовільно» — 9,1%, — незадовільних оцінок — 0,75%.

Сесія ще раз довела, що студенти, які систематично працювали протягом семестру, успішно і рівно складали сесію на «відмінно». Таких на факультеті 148 чоловік. Серед них особливо слід відзначити Т. Калабухову, Г. Орлову, А. Новикову, В. Беляєва, Т. Кулішову та інші. 231 чоловік одержали добрі і відмінні оцінки.

Студент першокурсник Подушко до вступу на факультет більше двох років працював у колгоспі агрономом. Він мріє стати ботаніком, сумлінно навчається, одержує відмінні і добрі оцінки. З Радянської Армії прийшов до нас тов. Галкін. Ще в середній школі він полюбив біологію, був актив-

ним юннатом, зараз захоплюється вирощуванням лимонів та інших південних культур. Всі екзамени він склав на «добре». Від своїх товаришів не відстали Г. Волкова, А. Балабанова та інші.

Але є, на жаль, на факультеті і такі студенти, які не працювали протягом семестру і погано склали сесію. Це Федірко, Ільєнков, Червона, Розенберг, Савельєва та інші.

Своїм завданням деканат вважає разом з кафедрами і громадськими організаціями факультету всебічно вивчити підсумки сесії, викрити недоліки минулого семестру, розгорнути роботу по ліквідації академічної заборгованості, зміцненню дисципліни.

Г. СИМОНЕНКО, декан біологічного факультету.

**«ХАРКІВСЬКИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»
Стор. 3. 15 лютого 1958 р.**

НАШІ МОЖЛИВОСТІ ВИЩІ

В останніх числах січня в Ялті з'їхались легкоатлети 13-ти найсильніших вузівських команд республіки: тут відбулася першість «Буревісника».

В таких відповідальних і серйозних змаганнях наша команда виступила вперше. Особливо хвалитися не доводиться — зайняли ми лише одинадцяте місце, але це випробування сил навчило нас багато чому.

Слід відзначити вдалі виступи Єгоршина (радіофак) — 400 м за 54,7 сек. і 1500 м — 4,32 хвил. Добре кинув диск спортсмен цього ж факультету Онищенко (35 м 33 см), він же

стрибнув на висоту 160 см. Заліковими виявились і стрибки Рагозянської (фізмат) — 135 см у висоту і 452 см в довжину.

Виконали залікові вимоги Подгаєцький, Лебедєв, Кобзєв (фізмат), Бережний (істфак).

А ось Миргород виступала невдало. Причому з повним правом можна сказати, що основна причина її поразки — невіра в свої сили, вона боялась сильних суперників. Не маючи досвіду

Ядро штовхає П. Кобзєв.

виступів у серйозних змаганнях, злякався своїх супротивників на біговій доріжці і Хацько. Кучерова та Троценко нещодавно тільки розпочали заняття легкою атлетикою, але вони зробили все, що було їм під силу (Кучерова — 400 м — за 1 хвил. 9 сек.; Троценко 200 м — за 30 сек.).

А ось Романова, здібний легкоатлет, могла б домогтися чудових результатів, якби регулярно тренувалася, а не час від часу. Все це разом узятє і забезпечило нам одинадцяте місце.

Аналогічні змагання відбудуться влітку. Щоб виступити на них з кращими результатами необхідно готуватися вже сьогодні, готуватися серйозно і наполегливо, враховуючи всі помилки минулого. І перш за все кожний спортсмен по-справжньому, як кажуть, душею і серцем повинен усвідомити, що позитивні результати можуть бути лише внаслідок напруженої і довгої праці. Особливо це стосується Романової, Кобзєва, Селіщева, Виноградського, Моїсєєнко та інших.

І ось що ще. Багато сильних спортсменів, студентів університету, захищають честь інших колективів. Єрмаков і Кудієнко виступають проти нас за «Спартак»,

Шелкун, Чекалін, Малишенко — за «Динамо».

Правильно зробив Подгаєцький (V курс фізмату), який, ставши студентом, перейшов з «Динамо» до «Буревісника».

Нам здається, що громадськість університету повинна якось вплинути на студентів, для яких не дорога честь їхнього університетського закладу.

Взагалі ж команда легкоатлетів університету не тужить. Ми — спортсмени, борці, ми вміємо стійко перенести поразку, твердо віримо в те, що таких поразок буде все менше і що вже під час чергових республіканських змагань зуміємо гідно захистити спортивний прапор нашого університету.

В. МАЯЦЬКИЙ, викладач.

Фото автора.

Зараз спис метне М. Стрежемечний.

І все ж такі настрої бадьорі. А це теж запорука успіху.

Стрибок В. Лебедєва.

НОВИНИ НАУКИ І ТЕХНІКИ

ФОТОАПАРАТ «САЛЮТ»

Новий дзеркальний широкоплівочний фотоапарат «Салют» запущено в серійне виробництво на Київському механічному заводі.

Тут використано просвітлену оптику поліпшеної якості. Конструкція автоспуску та затвору дозволяє проводити видержки від одної до 1/1500 секунди. Наводка на різкість здійснюється з допомогою автоматичного пристрою. Змінювання насет можна проводити в дуже короткі строки.

РЕЗЕРВУАРИ З РУЛОНІВ МЕТАЛУ

Успіхи запровадження електродуварювання в різних галузях народного господарства УРСР дозволили використовувати нові методи виготовлення нафторезервуарів з рулонних заготовель металу.

Такий метод розроблено на Запорізькому заводі металоконструкцій. В результаті застосування нової технології строк виготовлення нафторезервуарів скоротився з двох місяців до 5—6 днів.

ГАЗ ЗАМІСТЬ КОКСУ

Подача Шебелинського природного газу в м. Дніпропетровськ дозволила використати його в доменному виробництві замість коксу. Газ вже поступив в четверту і другу доменні печі заводу імені Петровського.

В 1958 році намічається перевести на природний газ 15 доменних печей, що дозволить заощадити величезну кількість коксу і значно знизити собівартість чавуну.

БАКТЕРИЦИДНИЙ ПАПІР

Якщо звичайний фільтрувальний папір просочити розчином солей срібла, то він стає здатним вбивати мікроби, безпечно заражувати невеликі рани і прискорювати процес їх загоєння.

З його допомогою можна швидко позбавитись нежиті. Для цього необхідно розрізати таний бактерицидний папір на стрічки шириною в 3 і довжиною в 5 сантиметрів, згорнути їх в трубочки і вставити в носовий отвір на 5—10 хвилин.

Випускає таний папір Ризький хіміко-фармацевтичний завод. Хто ним зацікавиться, зможе придбати його в аптеках.

У МИНУЛОМУ столітті тібетські горці — шерпи повідомили європейських мандрівників про таємничих жителів Гімалайського високогір'я — йеті, або «снігових людей».

Протягом наступних десятиріч учасники альпіністських експедицій (Ховард Бурі, Сміт, Ерік Шилтон, Джон Хант та інші) знайшли в південних Гімалаях на снігу чіткі відбитки ступнів людиноподібної істоти. Були записані розповіді горців про зустрічі з йеті. Цим повідомленням довгий час не надавали серйозного значення, але ось італієць Тамбоці у 1925 році вперше побачив «снігову людину» на висоті 4800 метрів з відстані в 300 метрів. Вкрита шерстю, кремезна і сутула людиноподібна істота пересувалася на двох ногах, час від часу вириваючи з землі корені рододендрона. Відомі американські, англійські і індійські вчені, альпіністи 4 місяці знаходились у зоні гірських

„СНІГОВА ЛЮДИНА“ ІСНУЄ!

дугів поблизу вічних снігів і криги. На снігу були знайдені нові відбитки ніг, у буддійських монастирях учасники експедиції знайшли 2 скальпи, зняті з мертвих йеті. У східних Гімалах місцеві жителі бачили труп йеті, який загруз у льодовиковій щілині.

Вивчення всіх цих даних дало змогу вченим Ч. Стонору і В. Чернецькому зробити реконструкцію зовнішнього вигляду йеті, визначити умови існування і звички цієї істоти. «Снігова людина» — це великий, масивний антропід. Його зріст досягає 1,5—2 м, вага 80—100 кг, усе тіло, за винятком обличчя, вкрите грубою сіруватобурою шерстю, череп загострений вгорі, лоб скошений назад. Йеті мають більш високу організацію, ніж людиноподібні мавпи, але вони стоять значно нижче найпримітивніших людей кам'яного віку. Мешкають

вони в зоні гірських лук, харчуються птахами, маленькими ссавцями, комахами, корінням тощо. Сноумени (снігові люди) спиритно пробіраються по найкрутіших скелях над безоднею. За відгуками альпіністів, вони настільки добре володіють технікою підйому на гори, що можуть «бути членами Гімалайського клубу». Ще до Вітчизняної війни дослідник Паміру С. І. Клунніков стверджував, що «снігові люди» на Памірі. Багато місцевих жителів розказують, що вони самі зустрічали Голубяна, «дику людину». А один з мисливців навіть демонстрував руду шерсть, зрізану з трупа йеті. Він носив її як талісман.

Відомий альпініст і вчений А. А. Летавет категорично запевняє можливість існування йеті на тій підставі, що у високогірних районах клімат і умови не можуть бути придатними для

життя людини. До того ж і досі не знайшли трупів або хоч кісток йеті.

Все це можна легко відвести. Як відомо, антропідні істоти легко пристосовуються до суворого клімату. Одним з приматів є африканська гірська горіла; наш далекий предок неандерталець жив в умовах льодовикової епохи. Щодо засобів існування, то в деяких районах гірської лугової зони Гімалаїв і Паміру рослини їжа і дрібні тварини зустрічаються досить часто і цього достатньо, щоб підтримати життя нечисленних екземплярів йеті. А обставина, що їх мало хто зустрічав, пояснюється тим, що на великих просторах Центральної Азії «снігових людей» залишилась невелика кількість, можливо не більше кількох десятків, і вони уникають зустрічі з людьми.

Велика група радянських

учених С. Клунніков, проф. С. Обручев, академіки Є. Павловський, О. Олександров та інші визнають або припускають можливість існування йеті.

Останні відомості, нещодавно опубліковані в пресі О. Г. Пронінін — начальником гідрологічного загону лівінградських учених, що працюють в районі льодовика Федченка на Памірі, підтверджують думку про існування йеті.

На нашу думку, зараз слід, відкинувши сумніви, організувати експедицію для остаточного розв'язання цього важливого для науки питання. Слід перевірити повідомлення деяких жителів Паміру і Гімалаїв про те, що «снігові люди» користуються примітивними знаряддями. «Снігова людина», очевидно, все ж існує.

В. ВІЛЕНКІН,
доцент кандидат
географічних наук.

Заст. редактора
Б. ЩЕРБАНЕНКО.